

Stębark, 10.05.2024

Program działania Muzeum Bitwy pod Grunwaldem na okres 2024-2027

Warunki finansowe instytucji

Instytucja kultury realizuje cele niegospodarcze i niezarobkowe, czyli ze swej natury nie działa w celu osiągnięcia zysku. Tym niemniej jednak Muzeum aktywnie prowadzi działalność mieszczącą się w ramach statutu, która pozwala jej maksymalizować dochody z innych niż dotacje podmiotowe źródeł.

Dotacja podmiotowa Muzeum w roku:

- 2023 wynosiła: 3 560 623 zł,
- 2024 po zmianach wynosi: 2 900 225 zł

Natomiast plan ogólnego budżetu instytucji przewiduje przychody własne z prowadzonej działalności kulturalnej Muzeum w roku:

- 2023 wykonano 1 505 140,10 zł (sprzedaż biletów), oraz 302 084,59 zł (pozostałe przychody ze sprzedaży).
- 2024 planuje się na poziomie 1 270 000,00 zł (sprzedaż biletów) oraz 299 284,89 zł (pozostałe przychody ze sprzedaży).

We wrześniu 2023 r. minął pełny rok funkcjonowania Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku w nowym budynku (09-2022; 09-2023). Na tej podstawie zakładamy, że

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

zainteresowanie odwiedzających będzie w latach kolejnych na takim samym poziomie. W planach przyjęto zasadę ostrożnego planowania.

Instytucja obecnie notuje zwiększenie sprzedaży biletów, co przekłada się na zwiększenie przychodów z działalności kulturalnej. Przychód ze sprzedaży biletów na wrzesień 2023 wzrósł ponad 100% w stosunku do roku 2022. Natomiast cena biletu wzrosła z kwoty 11zł do poziomu 28 zł.

W celu wykorzystania potencjału lokalowego w nowo wybudowanym Muzeum, instytucja będzie starała się o dodatkowe środki w ramach dotacji podmiotowych, celowych oraz z innych zewnętrznych źródeł, aby uatrakcyjnić ofertę dla zwiedzających.

W 2023 r. Zakończyliśmy projektu „Zakup środków trwałych w celu dostosowania Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku do nowoczesnej działalności kulturalnej”.

Wykorzystaliśmy otrzymane dofinansowanie z **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020** współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego umowa nr RPWM.06.01.02-28-0009/22-00 z dnia 31 sierpnia 2022 r. Oś priorytetowa „Kultura i dziedzictwo”.

Okres realizacji: od 11.04.2022 do 31.12.2023

WARTOŚĆ PROJEKTU: 645 869,49 zł

W ramach inwestycji został zakupiony system audioprzewodników z wycieczkami po polach grunwaldzkich, wyposażenie magazynu zabytków archeologicznych, wyposażenia Sali Rycerskiej, zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia warsztatów rycerskich, łuczniczych, muzycznych, teatralnych i filmowych. Dokonano modernizacji strony internetowej oraz zakupiono system monitoringu wizyjnego (został zrealizowany w 2022 r.).

Realizacja przedsięwzięcia umożliwi włączenie nowej i utrzymanie istniejącej oferty kulturalnej w wachlarz produktów turystycznych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W wyniku realizacji projektu nastąpi wzrost zainteresowania oraz wzrost liczby korzystających z obiektu i proponowanej przez Muzeum nowej oferty edukacyjnej. Realizacja

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

projektu przyczyni się do budowania świadomości historycznej, patriotycznej i kulturalnej zwiedzających, ponieważ wpłynie na zmianę postrzegania Bitwy pod Grunwaldem funkcjonującej często w świadomości społecznej jedynie jako symbol. Zapoznanie się z ofertą turystyczną, kulturalną i wystawienniczą Muzeum pozwoli podnieść poziom wiedzy o dziedzictwie regionalnym, wpłynie na obszerniejsze poznanie wydarzeń związanych z bitwą oraz promocję Warmii i Mazur w Polsce i zagranicą. Przyczyni się do zwiększenia zainteresowania odwiedzających miejsc należących do polskiego dziedzictwa kulturowego oraz stanowiących atrakcje turystyczne.

Uzupełniona infrastruktura oraz wzbogacona oferta turystyczna, wystawiennicza i kulturalna wpłynie bezpośrednio na wydłużenie sezonu turystycznego.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą przez firmę zewnętrzną w 2022 roku, Muzeum Bitwy pod Grunwaldem to nie tylko biletowane sale muzealne, ale też otwarte imprezy (między innymi Dni Grunwaldu, zajęcia kulturalne – warsztatowe, lekcje edukacyjne). Oferta ta zostanie rozwinięta dzięki wprowadzeniu nowego Programu Edukacyjnego Muzeum. Statystyki GUS pokazują, że Polacy bardzo chętnie odwiedzają muzea, a także chętnie uczestniczą w imprezach organizowanych przez ośrodki kultury. W związku z tym, należy spodziewać się zwiększającego się zainteresowania Muzeum.

W momencie zakończenia inwestycji (2022) i oddania do użytku dodatkowo wyposażonego budynku Muzeum liczba odwiedzających uległa wzrostowi, co jest związane z otwarciem nowego obiektu i nowych, interaktywnych wystaw. Można oszacować, że wzrost w pierwszym roku wyniósł około 15 %. W kolejnych latach wskaźnik wzrostu liczby odwiedzających powinien utrzymać się na tak wysokim poziomie.

Liczymy, że wzrost przychodów własnych Muzeum spowoduje poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum w przyszłości.

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Plany programowe, propozycje realizacji zadań uwzględniających specyfikę muzealnictwa pól bitewnych.

W związku z otwarciem we wrześniu 2022 roku nowego budynku wystawienniczego Muzeum, w latach 2024-2027 zamierzamy skupić się na wypromowaniu go i wykorzystaniu w pełni jego możliwości.

Nowoczesny obiekt posiada około 3000 m² powierzchni, na którą składają się pomieszczenia biurowe, magazynowe, Sala Rycerska (przeznaczona m.in. do sportowych walk rycerskich) około 1500 m² powierzchni wystawienniczej przeznaczonej do ekspozycji zbiorów muzealnych, a także nowoczesna sala konferencyjna. Stary budynek muzeum został przekształcony w galerię sztuki oraz pijalnię ziół. Do dyspozycji Muzeum pozostaje także budynek gospodarczy na polu namiotowym z trybunami na świeżym powietrzu oraz będący w trakcie budowy obiekt sportowo – rekreacyjny (plac turniejowy) wraz z lożą sędziowską (scena), dwoma trybunami dla widowni, wieżą akustyczną oraz niezbędną infrastrukturą techniczną.

Rozbudowana infrastruktura daje wiele szans i otwiera nowe możliwości na prowadzenie nowoczesnej działalności kulturalnej, edukacyjnej i naukowej, na której zamierzamy się skupić w kolejnych latach. Pomimo skromnych zasobów kadrowych staramy się na bieżąco reagować na potrzeby naszych odwiedzających. Chętnie słuchamy turystów i korzystamy z ich sugestii, aby jak najlepiej dostosować ofertę kulturalno - edukacyjną na miarę oczekiwań społecznych, a także trafić do szerszego grona odbiorców.

Nieodzownym elementem naszej działalności od wielu lat są imprezy tematyczne, mające przyciągnąć na Pola Grunwaldzkie rzesze turystów.

W naszym kalendarium wydarzeń uwzględnione zostały imprezy i wydarzenia naukowe, które niewątpliwie stały się istotnym punktem na mapie kulturalnej Województwa i przyczyniają się do promocji regionu na skalę ogólnokrajową. Są to:

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

- **Ferie z historią (lata 2024-2027)** – w ramach „Ferii z historią” turyści mają okazję zwiedzać nową wystawę stałą w ulgowych cenach, a także skorzystać z zupełnie nowej, przygotowanej specjalnie na tę okoliczność oferty muzealnej. Z myślą o turystach przygotowaliśmy gamę zimowych warsztatów edukacyjnych, m. in. „Archeologiem być”, „Grunwaldzkie muzykowanie”, „Dama strojna, rycerz zbrojny” czy „Łucznicze ABC”. Oferta jest skonstruowana w taki sposób, aby uczestnicy w różnym wieku mogli znaleźć coś dla siebie. Dodatkowo staramy się wykorzystać w pełni nową infrastrukturę Muzeum, m.in. zbudowane dzięki otrzymanej dotacji ze środków unijnych szranki sportowe, oraz zakupione w ramach dofinansowania materiały edukacyjne, takie jak średniowieczne instrumenty (lira korbowa, bębny itd.) czy sprzęt sportowy (miecze sportowe, kaski, tarcze piankowe).

- **Zimowa Rejza na Zamek w Nidzicy i Pola Grunwaldu (lata 2024-2027)** – czyli jedyny w Polsce zimowy turniej rycerski, rozgrywany w całości na świeżym powietrzu. Impreza ta stanowi piękny pokaz współpracy między dwiema instytucjami kultury – Zamkiem w Nidzicy oraz naszym Muzeum.

Pierwszy dzień imprezy turyści spędzają na Zamku w Nidzicy, gdzie odbywa się rycerski turniej bojowy 1/1 z mieczem i tarczą, turniej łuczniczy, wielobój rycerski oraz turniej walk rycerskich 2/2 (bohurt punktowy).

Następnego dnia uczestnicy zaproszeni zostają na Pola Grunwaldu, gdzie czekają na nich liczne atrakcje, takie jak: pokazy walk rycerskich, oprowadzanki konne, nauka strzelania z łuku, turniej miecza sportowego dla dzieci, opowieści historyczne o tajemnicach Grunwaldu oraz ognisko. Rekonstruktorzy w strojach historycznych nie tylko walczą w turniejach rycerskich, ale także opowiadają widzom o trudnościach bycia współczesnym rycerzem. Impreza zawiera w sobie elementy sportowe dla uczestników w każdym wieku. W Sali Edukacyjnej uczestnicy mają okazję nauczyć się strzelania z łuku. Z kolei w nowej Sali Rycerskiej dla naszych gości przygotowujemy pokazy walk rycerskich, które cieszą się ogromną popularnością, a dla najmłodszych przygotowujemy ring do walki na „bezpieczne miecze”.

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Dodatkowo, w godzinach pracy Muzeum dyżuruje przewodnik, który w promocyjnych cenach oprowadza uczestników po nowej wystawie multimedialnego Muzeum.

- **Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych (lata 2024-2027)** – Muzeum od początku aktywnie włącza się w obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Corocznie organizowany jest bieg na dystansie podstawowym 1963 m oraz dla chętnych uczestników – bieg na dystansie 5 km, o puchar Dyrektora Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku. Od 2022 roku jest też możliwość przejścia dystansu podstawowego w technice Nordic Walking. Dla uczestników organizujemy także ognisko oraz prelekcję popularnonaukową poświęconą obecności Wyklętych w Gminie Grunwald i na terenie naszego powiatu.

wszystkie edycje tego wydarzenia cieszą się ogromnym zainteresowaniem, a frekwencja przerasta najśmielsze oczekiwania. Piękna najczęściej wiosenna pogoda, ale też rosnące zainteresowanie ofertą Muzeum Bitwy pod Grunwaldem sprawiają, że na Polach Grunwaldu pojawiają się rokrocznie rekordowe liczba biegaczy i chodźarzy ceniących sobie kontakt z naturą. W wydarzeniu bierze udział zwykle ponad 500 uczestników z całej Polski.

- **Europejska Noc Muzeów (lata 2024-2027)** – stanowi stały element krajobrazu kulturalnego Pól Grunwaldu i jednocześnie jest symbolicznym otwarciem sezonu wystawienniczego oraz sezonu turystycznego na Warmii i Mazurach. Wydarzenie rokrocznie odbywa się w maju. W trakcie imprezy poza zwiedzaniem muzeum z przewodnikiem turyści mogą wziąć udział w grach i zabawach plebejskich, nauczyć się strzelania z łuku oraz wybić własną monetę pod okiem instruktorów. interesujący jest także plenerowy pokaz wybranych fragmentów filmu Aleksandra Forda „Krzyżacy”, Fireshow z pomnikami grunwaldzkimi w tle oraz przemarsz przez pola Grunwaldu z pochodniami. Wydarzenie zostaje zwieńczone ogniskiem, podczas którego mają miejsce pogadanki na tematy historyczne. Podczas wydarzenia wykorzystywane zostają: sala konferencyjna, sala wystawowa, budynek pola namiotowego oraz stary budynek wystawowy. Muzeum podczas tego wydarzenia rokrocznie stara się dołożyć kolejne atrakcje dla odwiedzających nas gości.

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

- **Międzynarodowe Zawody Łucznictwa Konnego (lata 2024-2027)** – jest to impreza, która w maju, obok lipcowych Dni Grunwaldu stała się największą marką promocyjną naszej instytucji.

Są to największe międzynarodowe zawody łucznictwa konnego w Polsce. Na publiczność i widzów czeka nie tylko moc sportowych emocji, ale również uczta dla oczu: piękne siedemnastowieczne żupany, tatarskie czapy oraz łuki, strzały, kołczany i łubia odtworzone ze szczególną dbałością o zgodność z historią. Na turystów odwiedzających Pola Grunwaldzkie podczas trwania wydarzenia czekają również dodatkowe atrakcje jak choćby możliwość krótkiej konnej przejażdżki pod okiem instruktora czy nauka strzelania z łuku.

- **Dni Grunwaldu (lata 2024-2027)** – czyli największa impreza rekonstrukcji średniowiecznej na świecie. To kilkudniowe, odbywające się zawsze w połowie lipca, wydarzenie od lat przyciąga na Pola Grunwaldzkie tysiące turystów z całej Europy, a nawet świata. Rekonstrukcja Bitwy pod Grunwaldem jest sztandarową marką promocyjną nie tylko dla naszego Muzeum, ale przede wszystkim dla całego Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Od czasu wycofania się Gminy Grunwald z organizacji Dni Grunwaldu w 2018 roku, Muzeum przejmuje kolejne obowiązki organizacyjne i logistyczne w związku z przygotowaniem do tego święta patriotyzmu i etosu średniowiecznego. W nadchodzących latach planujemy kultywować ten trend, aby z czasem stać się głównym organizatorem wydarzenia.

- **Jesień średniowiecza (lata 2024-2027)** – jest to turniej rycerski, odbywający się zwykle we wrześniu, będący podsumowaniem Grunwaldzkiej Ligi Turniejowej i Grunwaldzkiej Akademii Miecza. Przy okazji odbywają się eliminacje do Rycerskiej Kadry Polski. Przez kilka ostatnich lat turniej ten stał się jednym z największych turniejów rycerskich w Polsce, gromadząc przeszło 120 walczących. Współcześni rycerze zmierzają się w turniejach na miecz i tarczę, bohurt (5/5) oraz turnieju łuczniczym im. Tomasza Mieczańca „Kruczego”. Dodatkowymi atrakcjami dla publiczności są gry i zabawy plebejskie, pokazy technik walki konnej z użyciem szabli i rohatyny oraz konkurencja łucznictwa konnego pod nazwą qabaq

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

wywodząca się z tradycji tureckiej. Turyści mogą również posmakować kuchni opartej o średniowieczne przepisy. Od 2024 roku impreza będzie się odbywała w nowym obiekcie sportowo – rekreacyjnym, tj. na placu turniejowym.

- **Europejskie Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach (lata 2024-2027)** - to cykliczny projekt kulturalny, społeczny i edukacyjny o wyjątkowej skali i zasięgu: co roku we wrześniu mieszkańcy Starego Kontynentu mogą bezpłatnie zwiedzić najciekawsze zabytki w swojej okolicy oraz skorzystać z szerokiego wachlarza wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych. Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku, po podpisaniu umowy z Narodowym Centrum Kultury jest wojewódzkim koordynatorem EDD w regionie.

- **badania archeologiczne „w pogoni za legendą”** – są to trwające od 2014 roku badania archeologiczne w okolicach domniemanego pola bitwy z wykorzystaniem najnowocześniejszego sprzętu oraz międzynarodowych grup poszukiwaczy. Znalezione do tej pory ponad tysiąc artefaktów powiązanych prawdopodobnie z bitwą z 1410 roku. W wyniku badań udało się zlokalizować z dużym prawdopodobieństwem teren obozu krzyżackiego oraz ustalić miejsce głównego starcia wojsk. W kolejnych latach badania będą kontynuowane z zamiarem zlokalizowania obozu wojsk polsko – litewskich przed bitwą.

- planuje się także kontynuowanie działalności wydawniczej muzeum poprzez ukazywanie się kolejnych tomów rocznika „Nowe Studia Grunwaldzkie”.

W latach 2024 – 2027 Muzeum Bitwy pod Grunwaldem planuje kontynuować wypracowany przez ubiegłe lata kalendarz imprez, jednocześnie wzbogacając swą ofertę o nowe elementy.

Celem poszerzenia dotychczasowej oferty, zwiększenia zainteresowania turystów Polami Grunwaldzkimi, a także zacieśnienia współpracy z lokalnymi instytucjami, począwszy od 2024 roku do kalendarza wprowadzone zostały następujące wydarzenia:

- **Grunwaldzka Olimpiada Historyczna Juniorów (lata 2024-2027)** – będzie to coroczny konkurs wiedzy historycznej, skierowany do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych z

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

województwa warmińsko-mazurskiego, zorganizowany z wykorzystaniem sali edukacyjnej Muzeum.

Tegoroczna edycja wydarzenia odbyła się w marcu pn. „I Grunwaldzka Olimpiada Historyczna Juniorów- Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim 1409-1411”. Zakres wiedzy obejmował ogólną wiedzę historyczną, ze szczególnym uwzględnieniem okresu wielkiej wojny z Zakonem Krzyżackim 1409-1411. Konkurs został przeprowadzony w formie pisemnego testu, jednokrotnego wyboru. Chodź Olimpiada w założeniu miała być skierowana do mieszkańców Warmii i Mazur, ostatecznie w wydarzeniu udział wzięło ponad osiemdziesięcioro uczniów szkół podstawowych z trzech województw. Niekwestionowany sukces wydarzenia utwierdził nas w przekonaniu, że ta forma edukacji na stałe wpisze się w nasz kalendarz wydarzeń.

W kolejnych edycjach wydarzenia planujemy włączyć do konkursu dzieci i młodzież z innych regionów Polski, a także włączyć do zabawy seniorów.

- Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej - młodzież zapobiega pożarom, etap gminny (lata 2024-2027) – w ramach współpracy z gminnymi jednostkami Ochotniczej oraz Państwowej Straży Pożarnej corocznie w Sali Konferencyjnej Muzeum odbywać się będzie konkurs wiedzy pożarniczej.

W marcu b.r. w naszym Muzeum po raz pierwszy zagościli młodzi pasjonaci Straży Pożarnej, którzy chcieli sprawdzić swoją wiedzę z zakresu pożarnictwa. W wydarzeniu udział wzięło 30 uczniów z okolicznych szkół podstawowych. Owocna współpraca z gminnymi jednostkami pożarnictwa utwierdziła nas w przekonaniu, że oferta muzealna powinna być poszerzona o edukację także z poza zakresu historii.

- Festiwal Muzyki Ludowej i Folkowej na Polach Grunwaldu (lata 2024-2027) - do Muzeum zostaną zaproszone zespoły ludowe z regionu, które będą miały okazję zaprezentowania swojej twórczości na scenie. Przegląd zostanie przeprowadzony w formie konkursu z podziałem na kategorie wiekowe, a dla uczestników przewidziane będą nagrody.

Institucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Ten punkt programu planowany jest z myślą o poszerzeniu oferty kulturalnej Muzeum o wydarzenia z oprawą muzyczną, których dotychczas brakowało.

Tegoroczna, pierwsza edycja wydarzenia sprawiła pokazała, że istnieje ogromne zapotrzebowanie na tego typu wydarzenia kulturalne które integrują lokalną społeczność a także pokazują tradycję muzyczną minionych wieków. Zainteresowanie festiwalem było bardzo duże. Na festiwalowej scenie wystąpiło 27 podmiotów wykonawczych - solistów, duetów i zespołów z wielu rejonów Polski, a konkretnie z województw: podlaskiego, mazowieckiego, łódzkiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Łącznie na przygotowanej przez Muzeum scenie zaprezentowało się 230 wykonawców.

Muzycznym prezentacjom towarzyszy piknik rodzinny przed nową siedzibą muzeum. Bogata oferta gastronomiczna okolicznych Kół Gospodyń Wiejskich, z którymi od lat Muzeum silnie współpracuje cieszy się wielkim zainteresowaniem.

Sukces frekwencyjny festiwalu i pozytywny odbiór publiczności będzie miał swoje odzwierciedlenie w kolejnych latach. W kolejnych latach grunwaldzki Festiwal Muzyki Ludowej i Folkowej trwać będzie dwa dni.

- **Igrzyska Grunwaldzkie (lata 2024-2027)** - igrzyska sportowe młodzieży szkolnej i licealistów. Jest to rozszerzenie corocznych biegów przełajowych dla dzieci i młodzieży w plenerach Pól Grunwaldzkich o kolejne dyscypliny sportowe.

Dotychczas impreza miała wymiar lokalny – wojewódzki. W kolejnych latach planuje się promocję imprezy na skalę ogólnopolską oraz zawarcie współpracy z innymi fundacjami, propagującymi sport wśród dzieci i młodzieży.

- **Międzynarodowa Wystawa Psów Rasowych oraz Krajowa Wystawa Psów rasowych (lipiec)** – począwszy od 2024 roku do kalendarium imprez dołączyły kolejne wydarzenia pn. „I Międzynarodowa Wystawa Psów Rasowych” oraz „51 Wystawa Krajowa Psów Rasowych”. Po raz pierwszy będziemy mieli okazję współorganizować wydarzenie tego typu. W lipcu, przed Dniami Grunwaldu, na Grunwaldzkich Polach pojawiać się będzie ponad 2500

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

wystawców psów rasowych. Niezwykłe wydarzenie z pewnością przyciągać będzie do Grunwaldu wielu turystów, którzy przy okazji wydarzenia będą mieli okazje zapoznać się z ofertą Muzeum.

- **„Grunwaldzkim szlakiem”** - w trakcie całego roku kalendarzowego, planowane jest zorganizowanie serii eventów, w postaci warsztatów tematycznych skierowanych do różnych grup wiekowych, opierających się o różne dziedziny życia w średniowieczu takie, jak rzemiosło, taniec czy wojskowość.

Co ciekawe, to nasi odwiedzający będą mieli możliwość w pewien sposób wpływać na organizowane przez nas wydarzenia. Z odpowiednim wyprzedzeniem, w mediach społecznościowych Muzeum utworzone zostaną fora dyskusyjne, na których pojawią się pomysły na wspólną zabawę. Nasi obserwatorzy będą mieli możliwość podzielić się opinią na ich temat oraz pomysłami na dodatkowe wzbogacenie treści wydarzeń. Na koniec utworzona zostanie ankieta, dająca wybór między kilkoma wariantami warsztatów.

Od 2022 roku mierzymy się z bardzo ciężkim wyzwaniem, tj. otwarciem budynku wystawienniczego poza sezonem wiosenno – letnim. W związku z dotacją otrzymaną na rozbudowę Muzeum Bitwy od Grunwaldem, obowiązani jesteśmy otwierać muzeum dla zwiedzających przez cały rok, a nie jak dotychczas w sezonie wakacyjnym.

Niezwykłe trudne jest dla nas ściągnięcie zwiedzających, poza letnim sezonem turystycznym, do małej mazurskiej wsi.

Za najbardziej rozsądne i z największą szansą powodzenia uznajemy skierowanie jesienno – zimowej oferty do dzieci i młodzieży szkolnej oraz do społeczności lokalnej. W kolejnych latach stworzymy zupełnie nową, odświeżoną ofertę, która skierowana będzie do szkół i będzie obowiązywała wyłącznie od października do kwietnia. Oferta podzielona będzie na część dla wycieczek szkolnych oraz pakiet dla turystów indywidualnych. Dostosowana będzie ona dla wszystkich grup wiekowych tak, aby każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Lekcje edukacyjne podzielone będą na cztery panele: historia wojskowości, historia średniowiecza z Grunwaldem w tle, dzieje dynastii Jagiellonów ze szczególnym naciskiem na okres

Institucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

panowania Władysława Jagiełły oraz historia bitwy pod Grunwaldem z uwzględnieniem najnowszych badań archeologiczno – antropologicznych.

Kolejnym priorytetem będzie dla nas tworzenie ciekawych wystaw czasowych, które umieszczane będą w starym budynku muzeum, przekształconym w „Galerię Sztuki Grunwaldzkiej”. W bieżącym roku w nowej galerii znajduje się kilkanaście obrazów przedstawiających interpretację Bitwy pod Grunwaldem przez współczesnych malarzy. Począwszy od przyszłego roku, w zależności od pozyskanych funduszy, pojawi się okazała wystawa czasowa pn. „Miecze Europy”, utworzona w porozumieniu z Fundacją Rozwoju Regionalnego „Bielik” ze Szczecina. Kolejne wystawy uzależnione będą od wielkości otrzymanych środków i przychylności innych muzeów, z którymi jesteśmy w trakcie rozmów.

Chcielibyśmy także jak najbardziej wykorzystać salę konferencyjną. Nowe pomieszczenie, nowocześnie wykonane, z profesjonalnym rzutnikiem pozwala na organizację konferencji dla 116 osób. W kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie minimum 4 konferencji popularno - naukowych rocznie oraz dwóch wydarzeń biletowanych np. koncert muzyczny lub przedstawienie teatralne. Do Muzeum zapraszane będą regularnie grupy teatralne z pobliskich miast, zespoły muzyczne, a także chóry uniwersyteckie i zespoły taneczne. Będzie to występ komika (stand up-era) mającego opowiedzieć o Grunwaldzie w trochę innej odsłonie. Chcemy, aby nasze Muzeum kojarzyło się z miejscem przystępnym, otwartym na nowości, innowacyjnym.

Lata 2024-2027 zamierzamy poświęcić na dostosowanie się do najnowszych trendów w muzealnictwie. Dostosowując się do potrzeb i oczekiwań odwiedzających, skupimy się na pokazaniu Grunwaldu w bardziej nowoczesnej odsłonie, nie rezygnując przy tym z jego tradycyjnego charakteru. Chcąc połączyć średniowiecznego ducha z nowoczesnymi budynkami planujemy wprowadzić szereg interaktywnych warsztatów dla dzieci i młodzieży, które zachęcą do zapoznania się głębiej z historią bitwy pod Grunwaldem.

Muzea nie są już tylko miejscami, w których można podziwiać eksponaty zza szklanej witryny. Chcemy, aby nasi goście mieli możliwość uczestniczenia w różnych interaktywnych

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

doświadczeniach, takich jak gry terenowe, questy, rozwiązywanie zagadek historycznych, prezentacje multimedialne. Pozwala to na bardziej zaangażowane zwiedzanie.

Kolejnym istotnym dla nas zagadnieniem jest dążenie do różnorodności i inkluzji społecznej poprzez sztukę i edukację. Chcemy, aby w kolejnych latach nasze Muzeum, tworzyło przyjazną przestrzeń, w której wszyscy odwiedzający czują się mile widziani i reprezentowani. Nowe wystawy, programy edukacyjne i wydarzenia, będą tworzone tak, aby były przystępne dla wszystkich, niezależnie od ich wieku, stanu sprawności czy statusu społecznego.

Ogromne znaczenie dla naszego Muzeum ma zrównoważony rozwój. W nadchodzących latach podejmiemy wszelkie działania mające na celu zmniejszenie swojego wpływu na środowisko naturalne. Na bieżąco ograniczymy zużycie energii elektrycznej oraz staramy się minimalizować ilość generowanych odpadów- plastikowe nakrętki po napojach oddajemy na cele charytatywne, a makulaturę wykorzystujemy przy organizacji warsztatów dla dzieci. Dobre nawyki kontynuować będziemy także w kolejnych latach. W 2024 roku będziemy starać się o dofinansowanie zewnętrzne, aby rozpocząć budowę instalacji fotowoltaicznej na potrzeby nowego budynku Muzeum Bitwy pod Grunwaldem. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii nie tylko znacząco przyczyni się do poprawy jakości powietrza i wody oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, ale także do ograniczenia wydatków za zużyty prąd, które w kolejnych latach zgodnie z prognozami są coraz wyższe. Zaoszczędzone pieniądze chcielibyśmy przeznaczyć w pewnej części na inicjatywy edukacyjne dotyczące ochrony środowiska naturalnego, aby zwiększyć świadomość społeczeństwa na temat zrównoważonego rozwoju.

W przyszłości chcemy sprostać także rozwojowi cyfryzacji i Internetu. Poprzez relacje online z wydarzeń oraz udostępnianie ciekawych treści w mediach społecznościowych. Chcemy otworzyć dostęp do kultury i edukacji dla jak największej liczby osób w kraju i zagranicą. Liczymy także, że zwiększona aktywność w Internecie oraz w mediach społecznościowych

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

pozwole nam dotrzeć do ludzi młodych, w których chcielibyśmy zaszczerpić nowoczesny patriotyzm i zamiłowanie do historii.

W sierpniu 2023 roku do działu merytorycznego zostały zatrudnione dwie dodatkowe osoby. Są to osoby młode, energiczne, pełne pomysłów na nowe przedsięwzięcia. Nowe pracownice odpowiadają m.in. za promocję muzeum. Ich zadaniem jest dostosować treści w taki sposób, aby były one przystępne dla osób w poszczególnych kategoriach wiekowych. Podejmowane współprace z influencerami i youtuberami pozwolą dotrzeć do dzieci i młodzieży. Pracownice pręźnie prowadzą social media. Dzięki temu wzrasta zainteresowanie wśród obserwatorów portali takich jak instagram, facebook oraz tik-tok. Zwiększenie liczby „followersów” przekłada się na szersze grono osób angażujących się w wydarzenia i imprezy, które organizujemy oraz konkursy, które tworzymy. Pracownice za pomocą na social mediów, regularnie prowadzą quizy historyczne, a także systematycznie udostępniają ciekawostki związane z Bitwą pod Grunwaldem. Dzięki temu wzrasta zainteresowanie Muzeum. Z udziałem pracowników Muzeum powstał amatorski film promocyjny, prezentujący najnowocześniejszą technologię obiektu, co wpłynęło na ogromne zainteresowanie młodzieży zafascynowanej światem multimedii. Sukces projektu skłonił nas do stworzenia w kolejnych latach filmu z profesjonalnymi aktorami, który w oryginalny sposób zaprezentuje postępowość Muzeum Bitwy pod Grunwaldem. Powstała projekcja będzie emitowana w kinach w całej Polsce, jako reklama. Liczymy, że działania takie w nadchodzących latach przełożą się na zwiększoną liczbę odwiedzających poniżej 16. roku życia.

W latach 2024-2027 chcielibyśmy także rozwinąć współpracę transgraniczną. W najbliższych latach planujemy zorganizować konferencję naukową poświęconą dotychczas uzyskanym wynikom międzynarodowych, interdyscyplinarnych badań archeologicznych pola bitwy pod Grunwaldem, które zostały zapoczątkowane w 2014 r., we współpracy z duńskim stowarzyszeniem eksploracyjnym „Harja”. Istotnym punktem programu konferencji ma być zaproszenie do udziału szwedzkiego historyka Svena Ekdahla, którego hipoteza dotycząca rozstawienia wojsk przed bitwą i miejsca głównego starcia potwierdza się w lokalizacji militariów z okresu późnego średniowiecza odnalezionych na polu bitwy. Konferencja

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

ma być polem do dyskusji między szwedzkim i polskim środowiskiem naukowym, a jej efektem powinna być publikacja dotycząca przebiegu bitwy uwzględniająca najnowsze ustalenia.

W ramach współpracy międzynarodowej planuje się także kontynuować działania mające na celu podjęcie współpracy z Muzeum Husyckim w Taborze oparte na wstępnej deklaracji podpisanej już w 2023 r. Współdziałanie między dwoma placówkami zajmującymi się historyczną wojskowością może stać się punktem wyjścia do stworzenia większej sieci zrzeszonych ze sobą muzeów o takim profilu działalności.

Istotnym dla nas zamiarem jest także zawarcie współpracy z zamkiem w Trokach. Wzniesiona w XIV-XV wieku gotycka budowla była w tym okresie ważnym ośrodkiem Wielkiego Księcia Litewskiego Kiejstuta. Po zamordowaniu Kiejstuta zamek był areną walki o władzę między Jagiełłą i Witoldem. Był oblegany przez zwolenników każdej ze stron, a także wielokrotnie przez Krzyżaków.

Wieloletnia wspólna historia Polski i Litwy przyczyniła się do zacieśnienia więzów między narodami. W sezonie letnim znaczna część odwiedzających nasze Muzeum to właśnie Litwini, dopatrujący się swojego ogromnego udziału w wygranej z Zakonem Krzyżackim bitwie pod Grunwaldem. W naszym Muzeum nie brakuje akcentów litewskich, podkreślających znaczenie wojsk litewskich w tej ważnej dla całej średniowiecznej Europy bitwie. Narracja wystawy jest w dużym stopniu poprowadzona w oparciu o wzajemne stosunki polsko – litewskie, postać Wielkiego Księcia Witolda oraz litewską wojskowość.

Poprzez współpracę z zamkiem w Trokach moglibyśmy w jeszcze ciekawszy sposób zobrazować udział Litwinów w Bitwie pod Grunwaldem, np. poprzez stworzenie wspólnej wystawy czasowej poświęconej litewskiemu uzbrojeniu z tamtego okresu. Wspólna wystawa umożliwi odwiedzającym Muzeum większe zrozumienie tak długo współzależnych od siebie różnych kultur.

Współpraca transgraniczna ma na celu tworzenie bardziej atrakcyjnych, edukacyjnych i różnorodnych doświadczeń dla odwiedzających. Liczymy także, że zawarcie współpracy

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

z zagranicznymi instytucjami kultury znajdzie swoje odzwierciedlenie w statystykach odwiedzin Muzeum.

Współpraca z samorządami, stowarzyszeniami, fundacjami, grupami nieformalnymi, sieć partnerstw i promocja

Muzeum bitwy pod Grunwaldem w Stębarku od wielu lat z sukcesami współpracuje z lokalnymi samorządami. Niestety od 2018 roku, po wyborze poprzednio urzędującego Wójta, współpraca z samorządem gminnym była znacznie utrudniona. W 2018 roku Gmina Grunwald wycofała się z organizacji Dni Grunwaldu. Niemniej jednak, zawsze zależało nam na dobrej współpracy z samorządem lokalnym, dlatego próbowaliśmy podejmować działania, które ponownie zbliżą instytucje do siebie. Aktywnie współpracujemy z Gminnym Klubem Sportowym „Grunwald”, a także z lokalnym klubem kickboxingu, którego założycielem jest pośrednio Gmina Grunwald. W 2023 roku Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku, wspólnie z Gminą Grunwald pomagało w organizacji mistrzostw Polski w Kickboxingu full contact Polskiemu Związkowi Kickboxingu. W kolejnych latach zamierzamy włączyć się ponownie w organizację tego wydarzenia.

Po kwietniowych wyborach samorządowych stanowisko wójta objął Jan Kacprzyk. Współpraca z nowym włodarzem od początku układa się znakomicie. Wspólnie z Gminą Grunwald oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury, Muzeum organizować będzie rodzinny dzień dziecka dla ok. 500 dzieci z Gminy Grunwald oraz Gminy Dąbrówno. W przygotowania włączają się także Dyrektorzy pobliskich szkół podstawowych oraz Koła Gospodyń Wiejskich z Grunwaldu i Samina.

Propagowanie sportu, zwłaszcza u dzieci i młodzieży uważamy za inicjatywę bardzo piękną i niezwykle konieczną. Dlatego poza współpracą z lokalnymi klubami sportowymi chętnie włączamy się w ogólnopolskie akcje, mające zachęcić młode pokolenie do aktywnego spędzania czasu. Wspólnie z Fundacją im. Wacława Wasieli organizujemy coroczne biegi przełajowe na Polach Grunwaldzkich, w których uczestniczy od 300 do 500 osób. Z kolei z

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Fundacją Wolność i Demokracja organizujemy na naszych malowniczych polach bitwy Tropem Wilczym, czyli bieg na 1963 metry, mający uczcić Pamięć Żołnierzy Wyklętych. Tradycje te zamierzamy kultywować w kolejnych latach, dodatkowo poszerzając imprezy o dodatkowe dyscypliny sportowe. W kolejnych latach przy współpracy i wsparciu merytorycznym nadmienionych fundacji zamierzamy zorganizować przy Muzeum małą olimpiadę sportową.

W najbliższych latach planujemy rozwijać dobrze układającą się współpracę z ościennymi samorządami, w tym przede wszystkim:

- z miastem Działdowo, gdzie funkcjonuje Muzeum Pogranicza, w którym niżej podpisany ma zaszczyt zasiadać w Radzie Muzeum i gdzie wspólnie organizujemy turnieje rycerskie;
- z miastem Nidzica, z którym corocznie organizujemy dwa wydarzenia, tj. Zimowa Rejza oraz lipcowy turniej rycerski;
- z miastem Olsztynek, w którym pod naszym okiem prężnie rozwija się bractwo rycerskie.

Znakomite stosunki łączą nas także z powiatem ostródzkim, z którym w roku bieżącym byliśmy współorganizatorem wyjazdu na targi turystyczne do Pragi. Starosta Ostródzki – Andrzej Wiczkowski zasiada w Radzie Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku.

Muzeum kontynuować i rozwijać będzie bliską współpracę z partnerami skupionymi w stowarzyszeniach i fundacjach. Naturalnymi współpracownikami są tutaj rozmaite bractwa rycerskie zarówno z okolic jak i z całej Polski.

Na szczeblu lokalnym stworzyliśmy Reprezentację Rycerską Warmii i Mazur oraz Grunwaldzką Akademię Miecza, godnie reprezentujące nas na rozmaitych turniejach rycerskich.

Znacząco zacieśnia się nasza współpraca z Fundacją Grunwald, z którą organizujemy wspomniane dni Grunwaldu. Jak wspomniano wcześniej, w nadchodzących latach planujemy

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

przejmować od fundacji coraz więcej zobowiązań związanych z organizacją tego pięknego wydarzenia.

W nadchodzących latach Muzeum bitwy pod Grunwaldem planuje rozszerzyć coroczne badania archeologiczne, tym samym zacieśniając współpracę z czołowymi stowarzyszeniami badawczymi z kraju i Europy, w tym m.in. Mocnym Sygnałem, Kolekcjonerami Czasu, Thesaurusem, Stowarzyszeniem Harja itd.

Powstanie nowoczesnego, multimedialnego muzeum w Grunwaldzie zaktywizowało także społeczność lokalną. Mieszkańcy okolicznych miejscowości z dumą włączają się w wydarzenia, jakie odbywają się w naszym Muzeum. Od roku zauważyć można zwiększoną aktywność kół gospodyń wiejskich oraz klubów sportowych z regionu na terenie Pól Grunwaldzkich. Gospodynie z KGW Samin, Grunwald, Stębark czy Frygnowo współpracują z naszą kadrą przy organizacji wydarzeń. Ubrane w stroje regionalne dbają o gastronomiczną stronę wydarzenia. W kolejnych latach zamierzamy jeszcze bardziej włączyć stowarzyszenia KGW w nasze działania. Chcielibyśmy, aby lokalne koła gospodyń wiejskich włączyły się w tworzenie i zaprezentowały się podczas planowanego w przyszłym roku I Przeglądu Piosenki Ludowej.

Od lat włączamy się aktywnie w walkę z wykluczeniem społecznym i dyskryminacją. Po sukcesie tegorocznej edycji Weekendu Seniora z Kulturą w naszej placówce, planujemy w przyszłości zacieśnić współpracę z seniorami. Za najlepszy sposób dotarcia do tej części społeczeństwa uważamy związanie współpracy z lokalnymi uniwersytetami trzeciego wieku. UTW Ostróda, UTW Iława oraz UTW Działdowo są wstępnie zainteresowane współpracą z naszym Muzeum. W kolejnych latach zamierzamy podjąć z uczestnikami UTW takie inicjatywy jak: krótkie pokazy teatralne, występny chóralne, plenery malarskie czy pokazy tańca. W celu zintegrowania społeczeństwa lokalnego i zwiedzających chcielibyśmy, aby słuchacze UTW wzięli udział w zorganizowanych w Muzeum warsztatach zumbi średniowiecznej. Ten autorski pomysł polegać ma na utworzeniu kroków do zumbi, które swym stylem nawiązywałyby do średniowiecznych tańców w rytmach muzyki plebejskiej.

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Aby nasze wystawy były przystępne dla wszystkich, niezależnie od ich wieku, stanu sprawności czy statusu społecznego stale współpracujemy ze stowarzyszeniami, fundacjami i instytucjami, wspierającymi osoby narażone na wykluczenie społeczne. Regularnie organizujemy warsztaty dla podopiecznych Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z niepełnosprawnością Intelektualną „Koło” w Ostródzie oraz Stowarzyszenia „Dobra Wola” z Warszawy, działającego na rzecz poprawy jakości życia dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin.

Z racji działalności statutowej Muzeum Bitwy pod Grunwaldem predysponowane jest w sposób naturalny do współpracy z przewodnikami oraz biurami turystycznymi. Dobra kooperacja ze Stowarzyszeniem Przewodników Zachodniomazurskich w Ostródzie, PTTK Olsztyn oraz biurami podróży z całej Polski znajduje odzwierciedlenie w statystykach Muzeum, które z roku na rok są coraz lepsze.

Na przestrzeni lat, udało nam się stworzyć „markę Grunwald” i tę markę wypełnić treścią. Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku stało się czymś więcej, niż tylko anonimowym geograficznie miejscem w świadomości zbiorowej i pamięci historycznej Polaków. „Grunwald” to silna, rozpoznawalna marka, która staje się powoli „graczem rynkowym”. Naszym celem jest utrzymać swoją pozycję i silnie zakorzenioną w świadomości społeczeństwa „markę”.

Zdając sobie sprawę, że promocja to jedno z najważniejszych narzędzi we współczesnym marketingu w kolejnych latach Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku swoje skromne, aczkolwiek zmotywowane kadry skupi na promocji instytucji i etosu Grunwaldzkiego, na miarę wielkości tego miejsca.

Atrakcyjność miejsca - nowoczesna infrastruktura silnie wypełniona ciekawą treścią, sprawia, że kierowana przeze mnie instytucja może liczyć na obecność w ogólnopolskich mediach (TVP, Polsat, Polskie Radio, w tym tak popularne programy jak Teleexpress, główne wydania dzienników, Lato z Radiem itp.), bez potrzeby kupowania płatnych reklam i spotów reklamowych. Jako Dyrektor placówki uważam, że ta bezkosztowa działalność winna być

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

kontynuowana, podobnie jak silna współpraca z lokalnymi mediami (patronaty medialne TVP Olsztyn, Olsztyn24, Polskie Radio Olsztyn, nosPortal i inni).

Muzeum musi w kolejnych latach sprostać wymaganiom dzisiejszego rynku medialnego i oczekiwaniom społeczeństwa, tj. przenieść swoją pracę w dużej części na platformy internetowe, streamingowe oraz portale społecznościowe. Wzmoczone działania w sieci pomogą dotrzeć właściwie bezkosztowo do szerszej liczby odbiorców.

Pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych

W latach 2024 – 2027 Muzeum będzie podejmować działania w zakresie pozyskania środków pozabudżetowych, celem sfinalizowania przedsięwzięć o charakterze naukowym (konferencje, seminaria, wykłady, spotkania z naukowcami), wystawienniczym (aby mieć możliwość tworzenia ciekawych wystaw czasowych) i edukacyjnym (lekcje muzealne, opracowywanie szlaków edukacyjnych). Muzeum w ramach nadmienionych przedsięwzięć podejmie starania o pozyskiwanie grantów naukowych w ramach programów: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, programów dofinansowanych z Unii Europejskiej oraz innych dotacji krajowych, w zależności od profilu projektu. Aby zwiększyć swoje szanse na pozyskanie środków zewnętrznych Muzeum będzie wchodzić w kooperację z odpowiednimi podmiotami i innymi jednostkami kultury, celem otrzymania funduszy na wspólny cel.

Aby zwiększyć szanse na pozyskanie funduszy zewnętrznych, w ramach zwiększenia zatrudnienia w bieżącym roku jedna z zatrudnionych pracownic skorzysta z szeregu szkoleń mających wskazać skąd i w jaki sposób można pozyskać fundusze na działalność kulturalną. Docelowo osoba ta będzie odpowiedzialna m. in. za pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych i koordynowanie projektów.

Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku, Stębark 1, 14-107 Gierzwałd, Tel. 89 647 22 27

Instytucja Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jak wspomniano wyżej, „Grunwald” to silna marka, stająca się atrakcyjnym miejscem zarówno dla turystów jak i dla przedsiębiorców. Jako Dyrektor placówki chętnie podejmował będę w kolejnych latach współpracę z sektorem prywatnym. Zamierzam jednak staranne selekcjonować firmy, które będą chciały z Muzeum współpracować i zakres wspólnych działań. Zależy mi na tym, aby Pola Grunwaldzie nie straciły swojego charakteru i nie były kolejnym „komercyjnym miejscem z milionów reklam”. Współpraca z sektorem prywatnym będzie zatem starannie przeanalizowana i dopasowana do charakteru i powagi miejsca jakim jest Muzeum Bitwy pod Grunwaldem.